

Vergaderjaar 2024–2025

**28 676**

**NAVO**

**Nr. 551**

## **BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 september 2025

Uw Kamer heeft mij verzocht om voor Prinsjesdag een publieke versie van de financiële doorrekening capaciteitsdoelstellingen van de NAVO te sturen. Zoals ik u eerder in het verslag van de NAVO-top van 10 juli<sup>1</sup> heb medegedeeld, is het niet mogelijk om deze doorrekening volledig te derubriceren, aangezien de NAVO-capaciteitsdoelstellingen voortkomen uit hooggerubriceerde verdedigingsplannen. Om tegemoet te komen aan uw wens voor openbare informatie deel ik in deze brief informatie over de financiële en personele doorrekening van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen 2025 die wel voor openbaarmaking geschikt is.

Voor het volledig invullen van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen 2025 is jaarlijks structureel minimaal 16–19 miljard euro nodig, in aanvulling op de Ontwerpbegroting 2025. Daarnaast zijn bovenop de huidige formatie 17.000–18.000 voltijd equivalent extra nodig om de directe personele behoefte van deze capaciteitsdoelstellingen in te vullen. De kosten voor het invullen van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen weerspiegelen in brede zin de groeigebieden binnen de NAVO, te weten landmanoeuvres-eenheden, grondgebonden vuursteuneenheden, *joint enablement*<sup>2</sup> en grondgebonden luchtverdediging. Naast een kwantitatieve ophoging vraagt NAVO in veel gevallen ook om grotere voorraden en een hogere gereedheid binnen alle domeinen.

De financiële en personele doorrekening van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen 2025 is maximaal gebaseerd op directe ervaring met de door de NAVO gevraagde capaciteiten. De personele raming betreft uitsluitend de directe personeelsbehoefte nodig voor de ontwikkeling en

<sup>1</sup> Kamerstuk 28 676, nr. 550

<sup>2</sup> *Joint enablement* omvat capaciteiten die grotere eenheden in staat stellen om te kunnen opereren. Te denken valt aan medische faciliteiten, bevoorrading & transportcapaciteiten, eenheden voor de logistieke ondersteuning en afhandeling in havens, op het spoor, het vliegveld, en eenheden ter ondersteuning van optreden onder Chemische, Biologische Radiologische en Nucleaire omstandigheden (CBRN).

inzetbaarheid van de gevraagde capaciteiten. Voor de financiële doorrekening geldt dat waar directe ervaring ontbreekt (bijvoorbeeld omdat de NAVO een nieuwe capaciteit vraagt) de kosten geschat zijn, waar mogelijk op basis van de kosten van een vergelijkbare capaciteit. Naast directe kosten heeft Defensie ook de bijbehorende kosten voor de benodigde voorraden, vastgoed en IT, operationele en logistieke reserve en indirecte kosten en bedrijfsvoering meegenomen in de berekening. Daarnaast is er een risico-reservering ingesteld om rekening te houden met de risico's inherent aan investeringstrajecten en een onzekerheidsmarge om voor zover mogelijk rekening te houden met onvoorspelbare factoren als de mondiale geopolitieke- en veiligheidssituatie, de arbeidsmarkt, defensie-industriële capaciteit en technologische ontwikkelingen.

Tot slot wil ik nogmaals benadrukken dat deze doorrekening zich alleen richt op de NAVO-capaciteitsdoelstellingen 2025. Aanvullende kosten die niet in deze doelstellingen zijn opgenomen, zoals het invullen van taken die de NAVO aanvullend van Nederland verwacht (waaronder de grootschalige doorvoer van militair materieel en het verdedigen van het eigen grondgebied) en militaire activiteiten buiten NAVO-verband<sup>3</sup> zijn niet meegenomen. Uiteraard blijf ik uw Kamer op de geëigende manier informeren over relevante ontwikkelingen en nieuwe plannen om zo inzicht te geven in wat NAVO van Nederland vraagt en de mogelijke financiële consequenties daarvan.

Voor verdere informatie over de NAVO-capaciteitsdoelstellingen 2025, de NATO Priority Targets, en de totstandkoming en uitkomst van de doorrekening hiervan verwijs ik u graag naar de eerder verzonden brieven en bijbehorende vertrouwelijke bijlages over deze onderwerpen.<sup>4</sup> Tijdens de vertrouwelijke technische briefing over de Strategische Capaciteiten van de NAVO (gepland 25 september) kan verder worden ingegaan op eventuele verdere vragen ten aanzien van de doorrekening.

De Minister van Defensie,  
R.P. Brekelmans

---

<sup>3</sup> Zoals de bescherming van het Caribisch deel van het Koninkrijk.

<sup>4</sup> Kamerbrief 28 676, nrs. 472 en 504.